

COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELE TEDBİRLERİ KAPSAMINDA KOOPERATİF GENEL KURUL TOPLANTILARININ ERTELENMESİ HAKKINDA İLGİLİ BAKANLIK TASARRUFLARI

ÖZET

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından, Bakanlığın görev alanındaki kooperatiflerin olağan genel kurul toplantılarının 30/04/2021 tarihine kadar ertelenmiş olduğuna ilişkin, E-59244783-251.04-00062261830 sayılı ve “Genel Kurul Toplantıları” konulu yazı 81 Ticaret İl Müdürlüğüne gönderilmiş ve bu yazıya ilişkin 18 Mart 2021 tarihli duyuru yapılmıştır. Söz konusu yazı kapsamında Ticaret Bakanlığı'nın yetki alanına giren kooperatiflerle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı yetki alanındaki kooperatiflerin bugün için genel kurul toplantılarının yapılabilmesine ilişkin olasılıklar Covid-19 salgını ile mücadele tedbirleri kapsamında aşağıda değerlendirilmiştir.

Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında yürürlüğe giren 7244 sayılı Kanununun 2. maddesinin ilk fıkrasının (d) bendinde yer alan “24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, ilgili Bakan tarafından 3'er aylık sürelerle 3 defaya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, erteleme sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.” hükmü çerçevesinde Ticaret Bakanlığı'nın kendi görev alanında bulunan kooperatiflerin genel kurul toplantılarının, Bakanlık Makamı Onayları ile önce 31/10/2020 tarihi sonrasına, daha sonra da 31/01/2021 tarihi sonrasına ertelenmiş olduğu; ayrıca Cumhurbaşkanlığı tarafından, 01/03/2021 tarihinde “yeni kontrollü normalleşme süreci”ne ilişkin temel usul ve esasların açıklandığı; bu açıklamalara istinaden de İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 02/03/2021 tarih ve E-89780865-153-3514 sayılı “Risk Gruplarına Göre Alınacak Tedbirler” konulu Genelge'sinde kooperatif genel kurullarının

toplanmasına ilişkin düzenlemelere de yer verilmiş olduğu hatırlatılmış; 7244 sayılı Kanunun m.2/1/d hükmünün verdiği yetkiye dayalı olarak, Ticaret Bakanlığının görev alanında bulunan kooperatiflerin genel kurul toplantıları hakkında Bakanlık Makamının 11/03/2021 tarihli Onayı alınmak suretiyle üçüncü defa, 30/04/2021 tarihi sonrasına kadar bu kooperatiflerin genel kurul toplantılarının ertelenmiş olduğu bildirilmiştir.

Hiç kuşkusuz bu yazı sadece Ticaret Bakanlığı'nın görev alanında bulunan kooperatiflere ilişkin olup, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görev alanında olan kooperatifleri kapsamamaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı 7244 sayılı Kanunun m.2/1/d hükmüne göre erteleme açısından bir yetki kullanmamış olduklarından bu Bakanlıkların yetki alanındaki kooperatifler bakımından daha önce yapılamamış ya da henüz yapılmamış bulunan 2019 olağan genel kurul toplantısı ile 2020 yılı olağan genel kurul toplantısının, ayrı ayrı ya da birlikte 7244 sayılı Kanunun m.2/1/d hükmü ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre süresinde İçişleri Bakanlığı'nın yukarıda bahsi geçen Genelgesindeki esaslara göre (9. paragrafında belirtildiği üzere, düşük, orta ve yüksek risk gruplarında; kişi başına 8 metrekare alan bırakma ve aynı anda bulunabilecek azami kişi sayısı 300'ü geçmemek üzere, kooperatiflerin yetkililerince her türlü tedbir alınarak) yapılabileceği anlaşılmaktadır. Esasen ilgili ilin Valiliğine toplantının yapılacağı bildirileceğinden somut toplantı koşulları değerlendirilerek toplantının fiziken yapılıp yapılamayacağı, çağrıda bulunan kooperatif organına yükletilebilecek genel sorumluluk dışında ayrıca değerlendirilmiş olacaktır.

İçişleri Bakanlığı'nın söz konusu Genelgesindeki bu şartların çok ortaklı kooperatiflerde Covid-19 tedbirleri açısından gerçekleştirilmesi hukuken oldukça zor görünmekle birlikte Kooperatifler Kanunu'nun 98. maddesinin göndermesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun anonim şirketlerin genel kurullarının elektronik ortamda yapılmasına dair hükümlerden yararlanılarak kooperatiflerin genel kurullarının da elektronik ortamda yapılabilmesi de düşünülebilecektir. Bu konuda kooperatiflerin görev alanına girdikleri ilgili Bakanlığa başvurarak görüş talep etmeleri uygun olacaktır. Ticaret Bakanlığının aksine maalesef Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı kamuoyunu ve görev alanlarındaki kooperatifleri bilgilendirecek bir açıklama yapmamış ve bir erteleme kararı da almamıştır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 43. maddesi kooperatiflerde genel kurulu toplantıya çağırabilecekleri düzenlemiş olup ilgili organ ya da kişiler genel kurulu toplantıya çağırmadıkları takdirde ilgili Bakanlığın da genel kurulu toplantıya çağırma yetkisini haiz olduğu ayrıca düzenlenmiştir. Bu açıdan Covid-19 koşullarını da değerlendirerek kooperatif genel kurullarının yapılabilmesi konusunda ilgili Bakanlıkların aktif rol üstlenmeleri Kooperatifler Kanunu'nun bir gereğidir.

Ticaret Bakanlığı'nın ilgi yazısına bakıldığında, Ticaret Bakanlığının yetki alanında bulunan kooperatiflerin olağan genel kurul toplantıları hakkında ayrıca açıklamalara yer verilmiş olduğu görülmektedir. Bu açıklamalar değerlendirildiğinde;

Bakanlık, *"Kooperatiflerin olağan genel kurul toplantılarının kooperatif ortakları için riski en aza indirmek ve ortaya çıkabilecek zararların önüne geçebilmek amacıyla 30/04/2021 sonrasına ertelenmesi"*ne kadar verdiğini açıklamıştır. Bu erteleme 7244 sayılı Kanunun verdiği yetkiye uygun olarak kullanılmıştır. Bu durumda Ticaret Bakanlığının yetki alanındaki kooperatiflerin olağan genel kurul toplantıları, 30/04/2021 tarihine kadar yapılamayacaktır. Ancak Bakanlığın bu yazısı söz konusu kooperatiflerin ihtiyaç duymaları halinde yapacakları olağanüstü genel kurul toplantıları hakkında bir erteleme iradesini içermemektedir. Bu nedenle Ticaret Bakanlığı yetki alanındaki kooperatifler İçişleri Bakanlığı'nın Genelgesine uygun olmak koşuluyla olağanüstü genel kurul toplantılarını yapabileceklerdir. Bakanlığın işbu yazısı tarihinden önce olağan genel kurul toplantısı çağrısında bulunmuş kooperatifler var ise, bu kooperatiflerin yönetim kurulları, İçişleri Bakanlığının Genelgesine göre Valiliğe yapılacak başvuru ve alınacak izin ile olağanüstü genel kurul toplantısını yapabilecek ya da Bakanlıktan görüş sormayı düşünerek, Bakanlığın söz konusu yazısını gerekçe göstererek, genel kurul toplantısını erteleyebilecektir.

Bakanlık yazısında, “*Ertelenen olağan genel kurul toplantılarının bu tarihten itibaren 3 ay içerisinde (31/07/2021 tarihine kadar) yapılması ve mevcut organların görev, yetki ve sorumluluklarının erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam etmesi*” şeklinde açıklamaya yer vermiştir. Esas itibarıyla bu açıklama 7244 sayılı Kanun'un ilgili düzenlemesinin bir tekrarıdır.

Bakanlık yazısında, “*Bu süre içerisinde Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının belirlediği kurallara uymak şartıyla sorumluluk yönetim kurulunda veya çağrışı yapan organda olmak üzere, ilin toplantı tarihinde “çok yüksek riskli” grupta yer almaması ve toplantıya ilgili Valilikçe izin verilmesi halinde olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarının yapılabilmesi*”nin sağlandığı ifade edilmiştir. Bu yazıdan da anlaşıldığı üzere çok yüksek riskli gruptaki illerde toplantı yapılmasına karar verildiği takdirde sorumluluğun yönetim kurulunda olduğu belirtilmekle birlikte, böyle bir tespitin olduğu illerde, yetkili organın böyle bir genel kurul çağrısında bulunması durumu o ilin Valiliği tarafından da sağlık koşulları açısından değerlendirilmiş olacaktır.

Bakanlığın yazısında ayrıca olumlu bir açıklama olarak, erteleme süresi içerisinde genel kurulu olağan toplantıya çağırmayan yönetim kurulu üyeleri hakkında Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaması gerektiği Bakanlık İl Müdürlüklerine bildirilmiştir. Bu süre içinde genel kurulu olağan toplantıya çağırılmamış olan Yönetim Kurulu üyeleri hakkında 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun Ek madde 2/2 hükmü uygulanmamalıdır. Ancak diğer Bakanlıklar bu konuda kamuoyuna herhangi bir açıklamada bulunmamışlardır. Bu durumda Covid-19 tedbirlerinin halen uygulanmakta olduğu böyle bir dönemde diğer iki Bakanlığın olumlu yönde bir açıklama yapmamış olması sonucunda olumsuz uygulamaların gündeme gelmesi halinde, bu iki Bakanlığın görev alanındaki kooperatiflerin yöneticileri bakımından durumun Anayasanın Eşitlik ve Kanunilik İlkelerine aykırılık teşkil edeceğini de belirtmek gerekmektedir.

Ticaret Bakanlığı ilgili yazısında, yapılamayan 2019 yılı olağan genel kurul toplantılarının, 2020 yılı olağan genel kurul toplantıları ile ayrı ayrı yapılabileceği gibi yönetim kurullarının tercihine göre, toplantılarda geçirilecek zamanın daha kısa tutulması ve toplantıların daha hızlı bitirilmesi bakımından birleştirilerek de yapılabileceğini belirtmiş; olağan genel kurul toplantılarının birleştirilerek yapılması durumunda, toplantıya ilişkin tek çağrı yapılması ve tek gündem hazırlanması, gündeme her iki yıl için görüşülmesi gereken konuların ayrı maddeler halinde eklenmesi, toplantıya ilişkin tek tutanağın düzenlenmesi ve temsilci ücretinin tek yatırılması hususlarını da Ticaret İl Müdürlüklerine hatırlatmıştır. Esasen yapılamamış olan birden fazla hesap dönemine ilişkin olağan genel kurul toplantılarının tek bir toplantı halinde yapılmasına hiçbir yasal engel bulunmamaktadır. Bakanlığın açıklamaları uygulamanın hızlı ve etkin olabilmesi açısından yerinde ve yararlıdır. Bu esaslarının diğer Bakanlıkların yetki alanındaki kooperatiflerin yapılamayan olağan genel kurul toplantılarının birlikte yapılmasına da Kooperatifler Kanunu açısından hiçbir yasal engel bulunmamaktadır.

Saygılarımızla...